

RAČUNOVODSTVENO PRIZNAVANJE JAVNE INFRASTRUKTURNE IMOVINE I UPRAVLJANJE JAVNIM DOBROM

Mihaela Grubišić Šeba

Okrugli stol – Upravljanje imovinom države i JLPR)S: imovina kao javno dobro – Institucionalno-
organizacijski i računovodstveno-izvještajni aspekti
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 13.12.2016.

Okrugli stol održan u sklopu projekta HRZZ „Accounting and financial reporting reform as a means for strengthening the
development of efficient public sector financial management in Croatia”

Vrste javne imovine / javnog dobra

- luke (zračne, riječne, morske, nautičke)
- (auto)ceste, željeznice, tuneli, mostovi, vijadukti, objekti vodne infrastrukture, parkirališta
- nacionalni parkovi i parkovi prirode, šume, vode, rudna bogatstva i obnovljivi izvori energije
- kulturna i povijesna baština
- pomorsko dobro (svjetionici)

Koncesije se daju za:

- upravljanje javnom imovinom / javnim dobrom, uključivo i pružanje javnih usluga (upravljanje opskrbom vode, nafte, plina, električne energije, zbrinjavanje otpada; upravljanje zatvorima, bolnicama, školama, grobljima, javnom rasvjetom, javnim garažama i drugim javnim objektima; upravljanje zračnim prostorom; upravljanje radiofrekvencijskim spektrom
- pravo (povremenog) korištenja javnom imovinom (pravo na održavanje linija gradskog / nacionalnog / zračnog/ obalnog prijevoza, pravo na crpljenje izvora nafte/plina/vode, pravo lova ...
- pravo obavljanja javnih radova

Priznavanje javne imovine kod koncesionara (1)

- IFRIC 12 Sporazumi o koncesijama za (javne) usluge primjenjuje se od 2010. u EU na sve ugovore o koncesiji koji se potpisuju s (institucijama) javnog sektora: vladom, ministarstvom, agencijom, lokalnom samoupravom ...
- Javna usluga nije uvijek dostupna svima (zatvori, bolnice)
- Infrastrukturalna imovina ne može se priznati kao dugotrajna materijalna imovina koncesionara

Infrastrukturalna imovina može se priznati:

- a) kao financijska imovina (kad koncesionar ima bezuvjetno ugovorno pravo na primitak naknade od koncedenta za izgradnju ili rekonstrukciju javne imovine – direktno plaćanje)
- b) kao nematerijalna imovina (kad koncesionar ima pravo naplate za izgradnju i/ili upravljanje javnom imovinom od krajnjih korisnika)
- c) djelomično kao financijska i djelomično kao nematerijalna imovina

Priznavanja javne imovine kod koncesionara (2)

- ⦿ Uvjeti priznavanja javne imovine prema IFRIC 12 su: kontrola cijena, kontrola usluga, kontrola korisnika, kontrola rezidualne vrijednosti imovine (kod transfera imovine vlasniku na kraju ugovora o koncesiji)
- ⦿ Razlika između koncesije i najma
- ⦿ Ekonomski vlasnik vs stvarni vlasnik za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji

Priznavanje javne imovine kod koncedenta

- Regulira Međunarodni računovodstveni standard za javni sektor broj 32, od 2011. godine
- Primjenjuju ga institucije javnog sektora, osim trgovačkih društava u vlasništvu države kada:
 - kontroliraju ili reguliraju vrstu usluga, krajnjih korisnika odnosno cijenu usluga koje koncesionar pruža temeljem imovine koja mu je dana u koncesiju (što, kome i kada, koliko)
 - imaju vlasništvom garantiran rezidualni interes nad imovinom u trenutku prestanka razdoblja koncesije

Politika koncesija u Hrvatskoj (1)

- Zakon o koncesijama razlikuje koncesiju na pružanje usluga, koncesiju za javne radove i koncesiju za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra
- Koliko vrijedi koncesija?
- Davatelj koncesije računa procijenjenu vrijednost koncesije kao ukupnu vrijednost predmeta koncesije, izraženu u kunama bez poreza na dodanu vrijednost, uključujući sve moguće izmjene i opcije ugovora o koncesiji i maksimalnu vrijednost izmjena ugovora
- Koncedent treba izraditi studiju opravdanosti davanja koncesije uzimajući u obzir javni interes, utjecaj na okoliš, zaštitu prirode i kulturnih dobara, fiskalni učinak, te usklađenost s razvojnim i prostornim planovima, za sve koncesije iznad 2 milijuna eura
- Trajanje ugovora o koncesiji je ograničeno, a određuje se podzakonskim propisima

ARZ d.d.	2015.	2014.
Prihod od naplate cestarine	544.526.684	505.390.109
Prihod od najma za odašiljače	2.008.980	2.594.655
Prihod od podkoncesije	25.646.257	24.877.833
Prihod od naknade troškova po koncesijskom ugovoru	25.611.900	110.877.329
Zbroj najvažnijih operativnih prihoda	597.793.821	643.739.926
Ukupni poslovni prihodi	639.639.537	695.319.074
Operativni rashodi	214.590.385	228.163.042
Amortizacija nematerijalne imovine	212.660.165	212.312.636
Rezultat poslovanja	135.631.244	75.997.711
Dugotrajna imovina	3.524.139.000	3.755.457.000
Koncesije, patenti, licencije	3.468.611.000	3.696.715.000
Ukupna imovina	3.765.749.000	4.171.690.000
Kapital i rezerve	-3.797.409.000	-3.933.040.000
Dugoročne obveze	6.857.266.000	7.519.095.000

2015. god.	HAC d.o.o.	Javno dobro	Ukupno
Dugotrajna imovina	288.976.852	43.305.376.232	43.594.353.084
Dugotrajna materijalna imovina	56.544.126	43.156.379.099	43.212.923.225
Ukupna imovina	559.645.938	43.354.630.519	43.914.276.457
Kapital i rezerve	131.707.611	19.687.419.739	19.819.127.350
Dugoročne obveze	13.304.104	19.443.238.621	19.456.542.725
Kratkoročne obveze	167.263.171	4.094.604.348	4.261.867.519
Prihodi od naplate cestarine	1.484.405.026	0	1.484.405.026
Prihod od gospodarenja cest. zemljištem	44.263.460	0	44.263.460
Kapitalne pomoći (trošarine na gorivo)	0	469.766.324	469.766.324
Pozitivne tečajne razlike	10.188.478	294.093.187	304.281.665
Ukupni prihodi	1.591.389.707	767.056.592	2.358.446.299
Poslovni rashodi	655.812.393	0	655.812.393
Ukupni financijski rashodi	12.471.392	1.118.681.405	1.131.152.797
Amortizacija i ispravak vrijednosti javnog dobra	913.724.291	364.486.914	1.278.211.205
Udio u gubitku ovisnog društva HAC ONC	6.525.663	0	6.525.663
Ukupni poslovni rezultat prije poreza	2.855.968	-716.111.727	-713.255.759

Politika koncesija u Hrvatskoj (2)

- ⦿ Politika dodjele i kontrole ugovora o koncesijama je formalna – politika davanja koncesija je u rukama resornih ministarstava, a kontrola ugovora i uplate naknade pripada Ministarstvu financija (odgovornost =?)
- ⦿ Po kojim se kriterijima dodjeljuju koncesije?
- ⦿ Koncesije vs ugovori o javno-privatnom partnerstvu male vrijednosti
- ⦿ Osnovna prava i obveze privatnog partnera u JPP ugovorima su upravljanje preuzetim rizicima vezanim uz financiranje i proces gradnje, rizik raspoloživosti javne građevine i/ili rizik potražnje te naplatu i/ili plaćanje naknade – a kod koncesije?
- ⦿ Kako pomiriti (konsolidirati) izvještavanje koncedenata koji imaju različit pravni status na razini države?